

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ภาวะผู้นำและกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาชนบท
 ชื่อผู้เขียน : นายนิคม พรหมมาแพทย์
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต : สาขาวิชาการศึกษาอกระบบ
 คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
 รองศาสตราจารย์ ดร.เจตหล้า สุนทรวิภาต ประธานกรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนผลุดง กรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาวะผู้นำและกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาชนบท และเงื่อนไขที่ทำให้ผู้นำและกลุ่มสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง วิธีการศึกษาวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแบบกึ่งโครงสร้างและอย่างไม่เป็นทางการ การสังเกตการดำเนินงานของกลุ่มแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลได้รับการตรวจสอบแยกแยะข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์และนำเสนอโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ชุมชนที่ตั้งขึ้น โดยการนำคนจากท้องถิ่นต่าง ๆ มาอยู่ในหมู่บ้านเดียวกันทำให้ขาดความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หมู่บ้านที่ดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ไม่ราบรื่น

การจัดตั้งชุมชนมิได้คำนึงถึงวัฒนธรรม ความเชื่อของคนที่จะไปอยู่ในหมู่บ้าน จึงไม่ได้จัดสร้างศาสนสถานให้ชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์ของชุมชน การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และทำให้ขาดที่พึ่งทางจิตใจ

ผู้นำทั้งสามกลุ่มเป็นผู้นำตามธรรมชาติ มีคุณสมบัติที่คล้ายกันคือมีประสบการณ์ในเรื่องที่กลุ่มต้องการ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเสียสละ กล้าได้กล้าเสีย มีความสามารถในการประสานงานที่ดี เป็นผู้มีความสามารถนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาและมีความสามารถในการแก้ปัญหาในชุมชนได้

ผู้นำทั้งสามกลุ่มเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ชุมชนประสบปัญหาในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจเกษตรกรรมหนี้สิน ขณะเดียวกันชุมชนขาดวัดที่จะเป็นที่พึ่งทางใจและใช้ประกอบพิธีกรรม ชุมชนขาดความสามัคคี ผู้นำจึงใช้เงื่อนไขนี้ชักนำให้ประชาชนในการดำเนินงานจนบรรลุผล

ในด้านกระบวนการกลุ่มผู้นำได้ดำเนินงานเป็นกลุ่ม และมีการขยายเป็นเครือข่ายโดยแสวงหาความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อพึ่งตนเอง นอกจากนี้แล้วผู้นำมีการจัดระบบการทำงานให้ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบ และประสานงานกันอย่างใกล้ชิด อย่างเป็นประชาธิปไตย

เงื่อนไขที่ผู้นำและกลุ่มที่ใช้ในการดำเนินการ คือ ปัญหาและความต้องการของชุมชน ความสามารถของผู้นำ ความร่วมมือของชุมชนและของสมาชิกกลุ่ม การสื่อสารผ่านเอกสาร และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกและชุมชน

Thesis Title : Leadership and Group Process in Rural
Community Development

Author : Mr.Nikom Prommathep

M.Ed. : Nonformal Education

Examining Committee :

Assoc.Prof.Dr. Cherdla Soontornvipart Chairman

Assist.Prof. Yongyudh Plianpadung Member

Assist.Prof.Dr. Anurak Panyanuwat Member

Abstract

This research was designed to study leadership and group process in rural community development, and to find out factors which supported community development activities continuously. Qualitative research was applied to collect data by the use of semi-structured and informal interviews, participant observations of the community development activities. Collected data were, then, checked sorted out, and analyzed in different categories. The research findings were presented in a descriptive manner.

The results of this research were that the interaction patterns in the community, which was established by gathering people from many areas, lacked of relationship in form of relative network. That was one of the factors which caused unsmoothly cooperative activities in the village.

The community was established with a lack of respect to the culture and belief system of the people who would eventually come to live in the village. There was no temple in the village, therefore,

rites and rituals which should have been the center of the community relationship were no longer in practice.

There were three main community organizations existed within the village. They were life-stock group, temple construction group, and arts and culture group. Those groups' leaders were naturally recognized by the villagers. They had similar qualifications as follow : having experiences in the community affairs, having advanced ideas, having wide visions, devoted oneself, being efficient coordinators, being able to utilize local resources for community development, and having ability in solving community problems.

A community leader emerged within the situation in which the community was encountered with the economic problem. Agriculturers were in dept, and lacked of unity in the community because there was no temple for practice their rites and rituals. The leaders used those conditions in influencing people to participate in the community development activities.

Regarding group process, the community leader seek out the cooperation from sources both the internal and external community in form interactive network in order to be self-reliance. Moreover, the community leader organized working system by assigning duty and responsibility to everyone under closely coordination and democratic system.

It was found that conditions which the community leader and community members used as a mean of community development process consisted of the following issues : needs and problems of community, ability of community leader, cooperation among community members, communications through documents and exchanging of experiences between the community leader and community members.